

Dr. MARCZIS József
(1920–2009)

Marczis József *Marczis Péter* és *Demeter Teréz* hetedik gyermekeként, az Alföld északi peremén, a Borsod megyei Mezőkövesden 1920. november 30-án látta meg a napvilágot. Édesapja a jobb megélhetés reményében és érdekében a 20. század elején vándorolt ki az Egyesült Államokba, ahol a New York és Chicago között elterülő Clevelandben, a külföldre szakadtak erőt és kitartást igénylő munkájával először bányásként dolgozott, majd tehetsége révén az ottani kályhagyár művezetőjévé küzdötte fel magát. Édesanyja mindvégig idehaza hordozta a szegénység és nélkülözés terhét.

Édesapja 13 évi külföldi tartózkodást követően hazatért, részt vett az első világháborúban és négy évre orosz fogságba került. Jó nyelvérzékéből adódóan az amerikai évek az angol, az orosz hadifogság az orosz nyelvben tette járatossá, melyeket már Tatabányán tolmácként is hasznosított.

Mezőkövesden a Szt. Imre templom előtt álló Szt. György szobrot a hazatért amerikai magyarok hozták létre, melyen *Marczis Péter* neve is szerepel.

Nem mulaszthatjuk el megemlíteni *Marczis György* komáromi várkapitány felmenőjét, aki az 1848/49-es szabadságharc során a vár kapitulációjakor nem kapta meg időben a tüzet szüntess parancsot, ezért tovább lövette az osztrákokat, melynek eredményeként a kufsteini várbörtönbe került, ahol meg is halt.

Édesapja hazatérve a diósgyőri vasgyárhoz került, majd a sajkócai szénbányában föld alatti munkát végzett, végül 1920-ban Tatabányán a XII-es aknában 1946-ig vājárként dolgozott.

Marczis József örökölte édesapja vállalkozó szellemét és édesanyja a hazához való töretlen hűségét, ezek a vonások az Ő életében is megjeleníthetők voltak. Szülei példája Őt is képessé és alkalmassá tette a mindig felfelé törekvő és egymásra épülő, sohasem szem elől tévesztett életcélja megvalósítására.

A család Mezőkövesdről 1928-ban Tatabányára költözött, ahol a kis *Marczis Jóska* az elemi iskolai éveit követően a Felsőgallai Községi Polgári Fiúiskola elvégzése után, különbözeti vizsgával a Tatabányai Dolgozók Gimnáziuma reál tagozatára nyert felvételt, ahol 1949-ben jó eredménnyel érettségizett.

Közben a XII-es aknában dolgozott, megismerve a bányászat összes munkaféleségét.

Miként az 1953. augusztus 20-án kelt abszolutáriumában is olvashatjuk: az „1950 évben tett sikeres felvételi vizsgálat alapján a Rákosi Mátyás Állami Műszaki Főiskola hallgatói közé felvételre és az 1950/51-es tanév első félévétől az 1950/51-es tanév második félévéig az Állami Műszaki Főiskolán [a szénbányászati tagozaton], az 1951/52 és az 1952/53-as tanév első és második féléveiben pedig a Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem bányamérnöki karán mint esti tagozatos hallgató a bányaművelő tagozaton előírt tanulmányokat bevégezte és a végbizonyítvány elnyerésére megszabott követelményeknek mindenben eleget tett.”

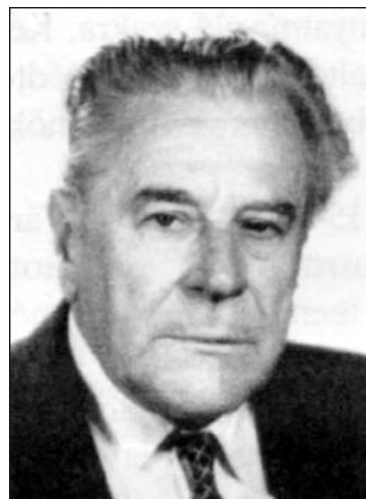
1955. július 12-én az egyetem bányaművelő tagozatán, diplomamunkáját megvédve, a végvizsgálaton jól megfelelt és megkapta bányaművelő mérnöki oklevelét.

Tanulmányai mellett 1951-ig a Tatabányai Szénbányászati Trösztnél dolgozott, 1951. szeptember 15-től a Magyar Állami Földtani Intézetbe került mint technikus, ahol 1953-tól tudományos segédmunkatárs, 1954. szeptember 1-től tudományos munkatárs és az Alapadattári Osztály vezetője volt.

Adattári tevékenysége során elsősorban a Dorogi barnaköszén medence negyedidőszaki képződményeivel, illetve azok dokumentálásával foglalkozott.

1964-től a *Távlati Földtani Kutatás* című évente megjelenő kiadvány társszerkesztője, 1969-ben a *Központi Földtani Kutatás*, 1975-ben pedig a *Magyarország Mélyfúrásai Adatai* című kiadványok szerkesztésében működött közre. A Központi Földtani Hivatal – Magyar Állami Földtani Intézet archív dokumentációs anyagok katalógusát (1950-től 1975-ig) az 1982. július 1-i állapot szerint állította össze. 1987. január 1-jétől vonult nyugdíjba.

Hivatali munkájának elvégzése mellett az 1952. év óta a Magyarhoni Földtani Társulat, az 1978. év óta az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagja, valamint a Magyar Állami Földtani Intézet Filozófiai Vitakörének alapító tagja.

Szakmai és társadalmi tevékenysége során több alkalommal részesült kitüntetésben.

A *Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója* kitüntetést 1958 és 1969-ben, a *Bányász Szolgálati Érdemérem bronz, ezüst és arany fokozatát* 1977, 1978, 1979-ben, *gyémánt fokozatát* 1985-ben kapta meg. A *Kiváló Véraló 10-es bronz, 15-ös ezüst és arany fokozatával* 1968, 1972 és 1980-ban tüntették ki.

A Magyarhoni Földtani Társulatban eltöltött *50 éves tagságát elismerő díszoklevelét* 2002-ben kapta meg. A Miskolci Egyetem 2008. augusztus 31-én *aranyoklevéllel* tüntette ki.

A bányászat mellett a földtudomány iránt is állandó érdeklődést mutatott, ennek koronázásaként 1978. május 20-án „A *Dorogi-medence negyedkori képződményei*” című doktori értekezése megvédésével az Eötvös Loránd Tudományegyetemen alkalmazott földtanból cum laude eredménnyel egyetemi doktorrá avatták. Doktori értekezése „A Dorogi-medence negyedkori képződményei hasznosításának gazdaságföldtani lehetőségei” címmel az *Építőanyag* 1980. évi 1. számában (pp. 23–31.) nyomtatásban is megjelent.

1961. június 29-én Budapesten feleségül vette a téti születésű, tanítónő végzettségű, főkönyvelőként dolgozó *Mészáros Ernát*, akivel a haláláig 48 éven át boldog házasságban élt. Felesége akár a kirándulásaikon, akár a színházlátogatásaikon és a társasági élet területén olyan távlatokat is megnyitott előtte, melynek során mind szellemileg, mind lelkileg egyre emelkedettebb gondolkodásúvá vált és ez a meghitt szeretet embertársai felé is kiáramlott. Felesége az 1985. év óta az egymást követő, egyre súlyosabb betegségeiben egészen a 2009. augusztus 27-i elhunytáig példás, önfeláldozó legfőbb segítője és ápolója volt.

És amikor utolsó jó szerencsét kívánva életére visszatekintünk, akkor jusson eszünkbe, hogy Ő sem élt hiába, mert élete folyását a lehetőségeihez képest bölcsen formálta. Nyíltszívű optimizmusával, szívéllyességével, öntudatosságával, jóindulatával, igazságtudatával, ahol lehetősége nyílt segítette, gyámolította, vigasztalta embertársait.

Sohase felejtette el, hogy nagy akaraterevel és céltudatossággal milyen nehéz körülmények közül emelkedett egyre feljebb. Különös színfoltja volt a közösségi életnek és akik szerették, és akiket Ő is szeretett, azok mindig hű barátja, jó kollégára találtak benne.

Búcsúztatása 2009. szeptember 17-én a r. k. egyház szertartása szerint a Krisztinavárosi Szt. János Plébániatemplomban volt. Urnájánál a Magyar Állami Földtani Intézet, a Magyarhoni Földtani Társulat és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület nevében *dr. Vitális György* mondott utolsó Istenhozzádot. Hamvait 2009. november 7-én a Pápa alsóvárosi temetőben felesége családi sírjában helyezték el.

VITÁLIS György